

Rajapunkt nr 2

KAHERINDELINE SALUMETS

Kvartal 22 eraldis 2

Pindala: 1,4 ha

Naadi kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 78 %

Koosseis: 53Ks27Hb10Ku5Ta5Sa:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 67 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 28 m

Esimese rinde tagavara: 339 tm/ha

Teise rinde tagavara: 62 tm/ha

Kokku: 401 tm/ha

Kunagisest tammekultuurist on hooldamata jätmise tagajärjel kujunenud meie oludele tavapärasem kaherindeliline kase-haava segapuistu üksikute tammede ja saartega. Eestis hoogsalt leviv saaresurm nõrgestab saari ja annab võimaluse juuremädanikku põhjustaval külmaseenel kergemini levida. Nii võib mitmel pool rajal metsa all näha juurelt murdunud saarepuid. Selgelt madalamana eristuvad II

Kuslapuu õitseb mais

rinde kuused. Kuna kuusk on väga varjutaluv, suudab ta kasvada kõrgemate lehtpuude all.

Alusmetsast leiab salumetsale iseloomulikku kuslapuud, viljakatel aladel tunneb end hästi ka sarapuu.

Autoteelt rajapunkti tulles läbiti **0,4 ha suurune eraldis 10**, kus on 2013. aastal tehtud sanitaarraie, mille tõttu puistu täius on langenud.

Naadi kasvukohatüüp, I boniteet

Koosseis: 35Ks30Hb25Sa7Ku3Ta:100Ku

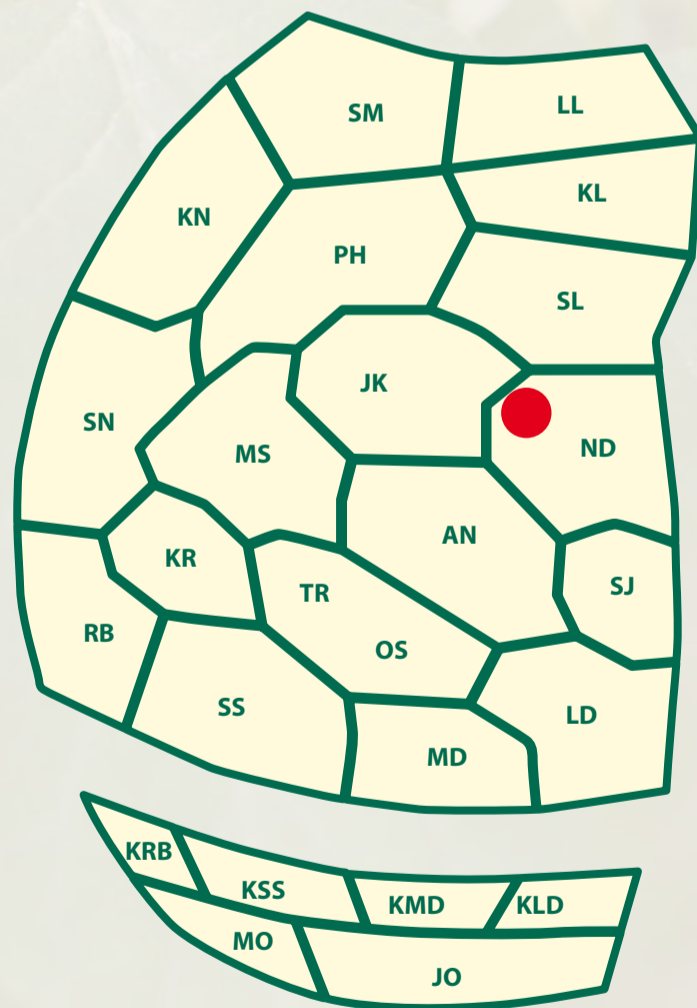
Kaalutud keskmine vanus: 102 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 31-32 m

Esimese rinde tagavara: 320 tm/ha

Teise rinde tagavara: 35 tm/ha

Kokku: 355 tm/ha

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 3

LAANEMETS

Jänesekapsas õitseb mais

Jänesekapsas viljub augustis

Kvartal 22 eraldis 24

Pindala: 1,0 ha

Jänesekapsa kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 94 %

Koosseis: 90Ks10Hb:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 82 a²⁰¹⁵

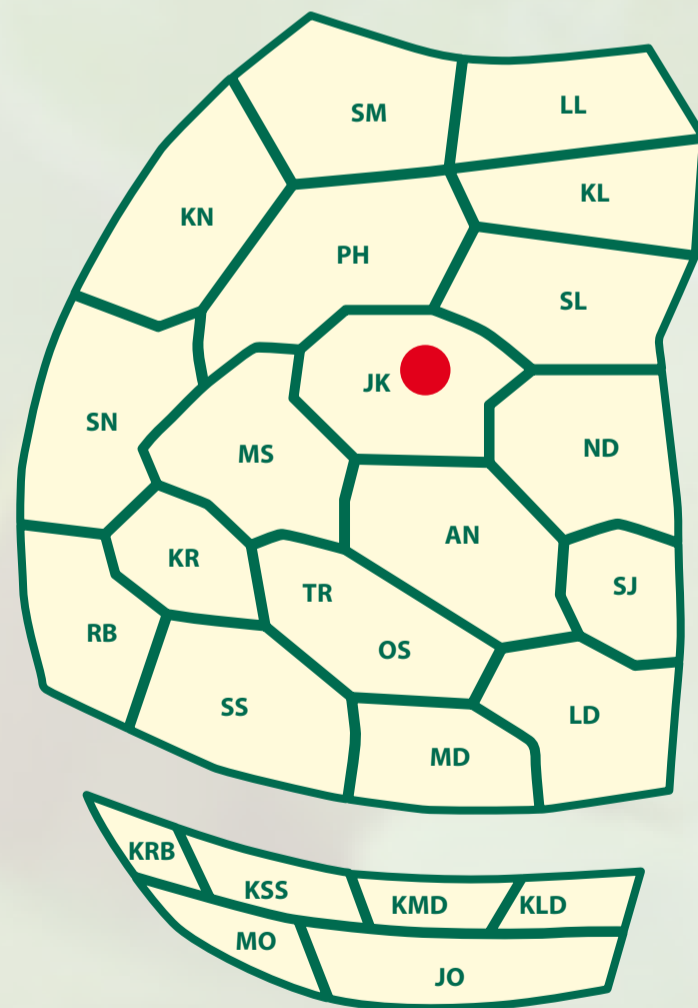
Kõrgus: 30-31 m

Esimese rinde tagavara: 433 tm/ha

Teise rinde tagavara: 89 tm/ha

Kokku: 522 tm/ha

Kasvukohatüübilt kuulub see kaasik laanemetsa tüübirühma. Laanemetsades oleme harjunud nägema kasvamas kuusikuid (ka laanemetsa kasvukohatüüpidele nimed andnud sinilill ja jänesekapsas seostuvad enamasti kuusikutega), aga laanemetsa mullad sobivad hästi ka lehtpuudele – kasele ja haavale.

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 4 SEGAPUISTU

Lodumets on kevadel üle ujutatud

Varsakabjad muudavad lodu mai alguses päikeseliseks

Kvartal 22 eraldis 32

Pindala: 2,2 ha

Naadi kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 88 %

Koosseis: 90Ks4Ku2Sa2Hb2Ma:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 92 a²⁰¹⁵

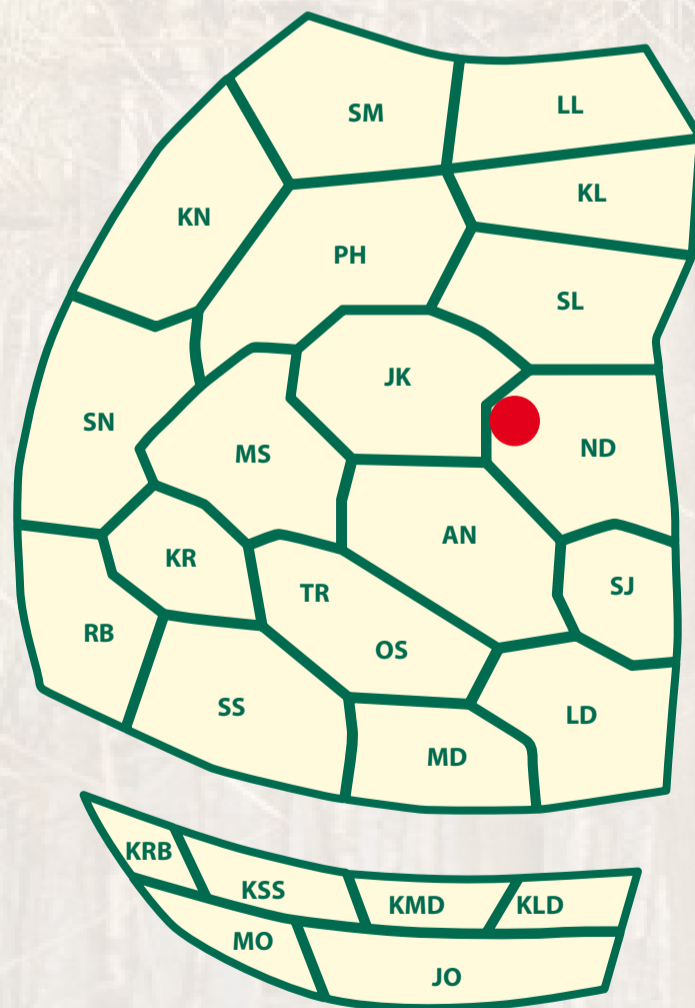
Kõrgus: 31 m

Esimese rinde tagavara: 417 tm/ha

Teise rinde tagavara: 89 tm/ha

Kokku: 506 tm/ha

Kunagine ebaõnnestud männikultuur on liidetud ümbritsevate segapuistutega. Reljeefi madalamas osas rajast paremal on näha lodusanglepik. 2010. aasta torm on mitmel pool rajal metsa hõredamaks võtnud.

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 5

HÄILUKOHT

Häil on väike lage ala metsas, mis tekib tihti mõne suurema puu kadudes (ka siin on torm paar suurt kuuske maha võtnud). Suure puu võra, mis varem valgust varjas, ei sega enam ja oma võimaluse saavad valgusnõudlikumad liigid või mõni varem teises rindes olnud kuusk, kes üritavad tekkinud häilu ära täita.

Õitsvaid koldnõgeseid leiata metsast mai lõpus

Sellist looduslikku häiringut üritab kopeerida üks turberaietest – häilraie.

Häilule on pandud üles pesakaste lindudele, mis aitab kaasa liigirikkuse suurenemisele.

Salutihane pesitseb looduslikes õõnsustes

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

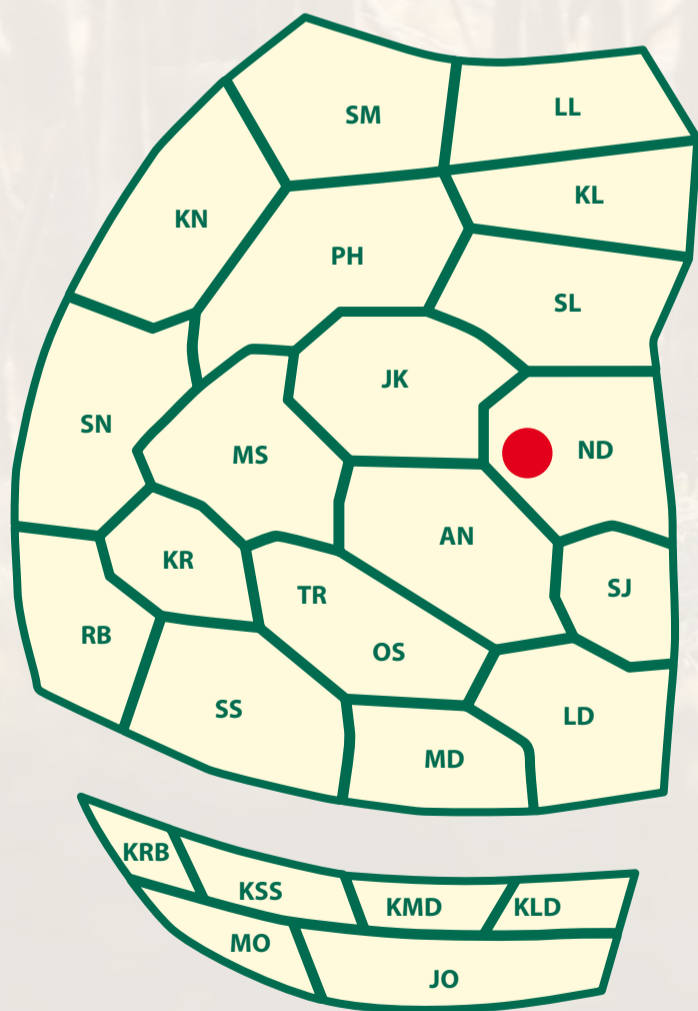
KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 6

NOORED KAASIKUD

Metskitsedele maitsevad lehtpuud ja -pöösad

Kvartal 22 eraldis 37

Pindala: 1,1 ha

Naadi kasvukohatüüp, I boniteet

Koosseis: 80Ks10Sa5Ku5Lv

Keskmine vanus: 20 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 10-12 m

Esimese rinde tagavara: 50 tm/ha

Kvartal 24 eraldis 5

Pindala: 0,8 ha

Naadi kasvukohatüüp, I boniteet

Koosseis: 90Ks10Sa

Kaalutud keskmine vanus: 22 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 10 m

Esimese rinde tagavara: 61 tm/ha

Varem siin kasvanud saja-aastased kuusikud raiuti 1992. ja 1995. aastal ning langid jäeti looduslikule uuendusele. Eraldisele 5. istutati ka punast tamme ja künnapuud, kuid neist on vähesed ellu jäänud. Tehtud on mitu hooldusraiet ja 2013. aastal ka kasvavate puude laasimist 5-6 meetri kõrguseni (laasitud puud tähistatud roosa värviga), mis võimaldab tulevikus saada kvaliteetsemat oksavaba materjali. Noorte kaskede kasvukiirus ilmneb neil lankidel eriti hästi – eraldisel 37 kasvav kaasik oli 2000. aastal 2 meetri kõrgune, 2008 aastal, kui tehti metsakorraldust, 6-8 meetrine; nüüd aga juba ligikaudu tosin meetrit kõrge.

Rajapunkt nr 7

ENDINE KUUSEKULTUUR

Kvartal 24 eraldis 10

Pindala: 1,0 ha

Jänesekapsa kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 75 %

Koosseis: 60Ks27Hb5Ta5Ku3Sa:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 72 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 30-31 m

Esimese rinde tagavara: 362 tm/ha

Teise rinde tagavara: 57 tm/ha

Kokku: 419 tm/ha

Kohati rajaga risti paistvad pikemalt või lühemalt reas kasvavad kuused viitavad omaaegsele istutusele. Kuusekultuur on aga jäänud hooldamatuse tõttu varju – kased-haavad on kiirema kasvuga ja kuused on jäänud teise rindesse (see aga tähendab, et puistut moodustavad lehtpuud on tegelikult pisut nooremad, kui teise rinde kuused, sest kuused istutati lageraielangile, kus alles pärast seda hakkas vohama ka lehtpuu). Samas on kuusk varju-taluva liigina lehtmetsa turbe all ellu jäänud ja pionierpuuliikide väljalangemise korral on kuuskedel võimalus esimesse rindesse jõuda. Pärast 2010. aasta tormi on puistu esimene rinne hõrenenud ja puistu tagavara vähe-

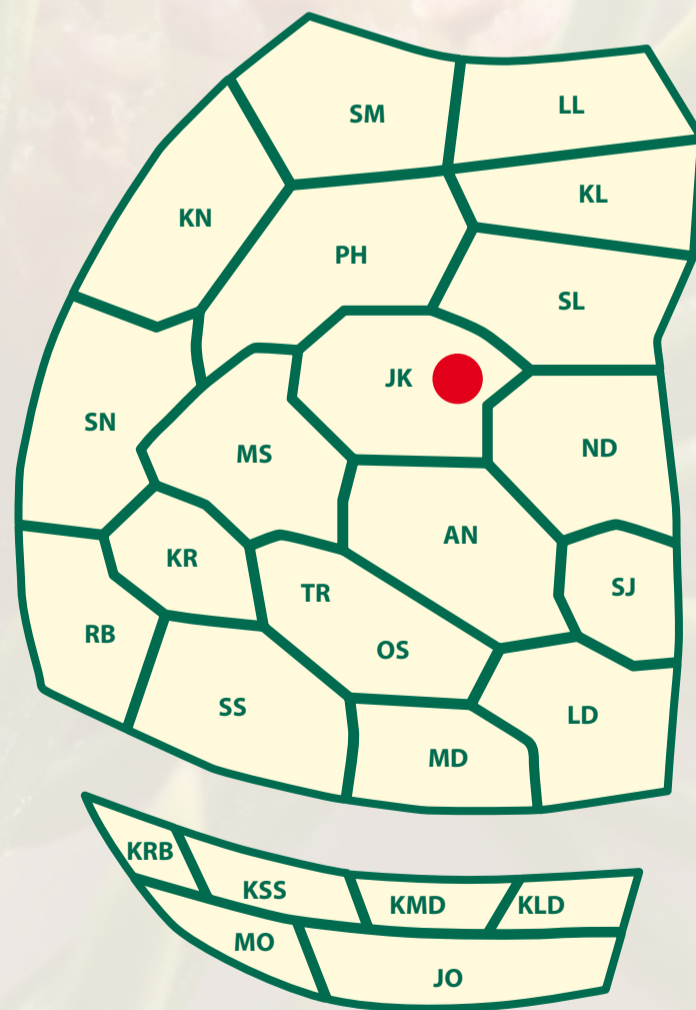

Kuuse isaskäbid tolmlivad mai alguses

nenud, sest torm murdis palju vanu jämedaid haabasid. Kas kaua varjus kasvanud kuused suudavad valgusele reageerida ja pikapeale esimesse rindesse jõuda, näitab aeg.

Tolmuteri ootavad kuuse emaskäbid on vahel säravpunased

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 8

SOONIK

Kvartal 24 eraldis 27

Pindala: 0,4 ha

Naadi kasvukohatüüp, I boniteet, täius 75 %

Koosseis: 30Ku25Ta25Ks20Sa

Kaalutud keskmine vanus: 110 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 29-30 m

Esimese rinde tagavara: 228 tm/ha

Naadi kasvukohatüüpi läbib märg gleimullaga soonik. Sellistel muldadel levivad soovikumetsad on hästi määratavad kõrge, tiheda ja niiskele kasvukohale iseloomuliku rohurinde järgi. Varjuka rohurinde all samblarinne tavaliselt puudub.

Puistus näeb kaske, saart, tamme, kuuske ja isegi sellele kasvukohale sobimatut mändi. Hõredas alusmetsas kasvavad toomingas, sarapuu, raagremmelgas ja näsiniin. Laudtee servas kasvab kummaliselt muhkliku tüvega ja

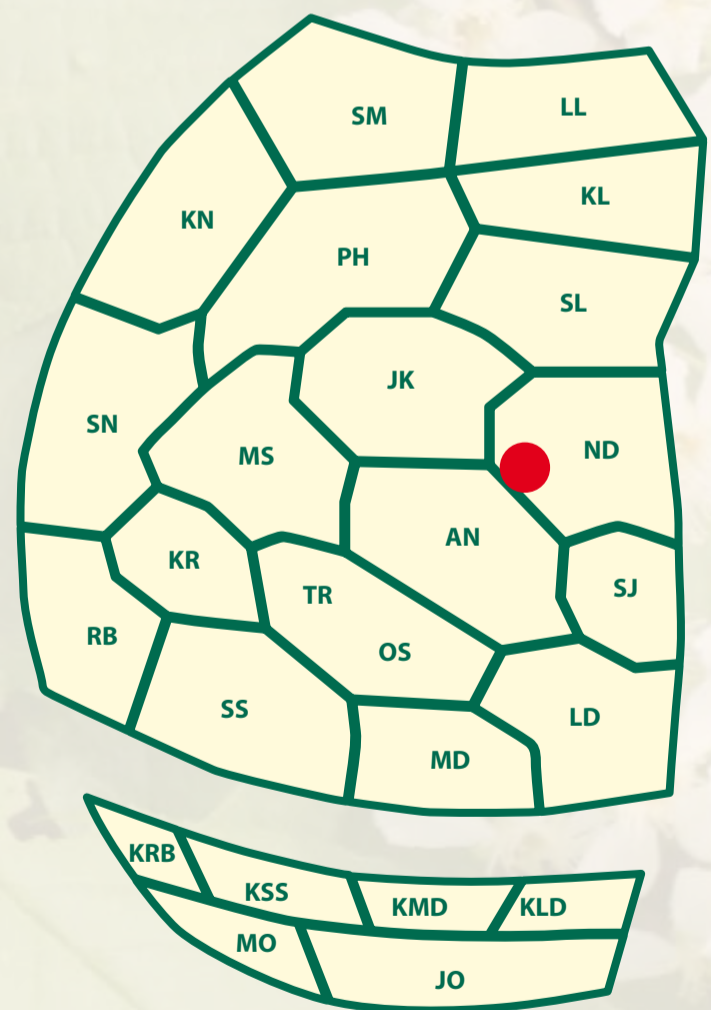

Toomingas õitseb mai teises pooles

külmaribidega saarepuu. Otse laudtee juures võib leida ka ilmselt arboretumist või eraaedadest lindude abiga metsa levinud kontpuud.

Toomingas viljub juuli lõpuks

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 9

SARAPUU

Sarapuu emasõiest paistavad välja punased emakasuudmed

Sarapuu pähklid valmivad septembriks

Mitmel pool õpperajal võib näha, et kui sarapuud vahepeal ei ohjeldata, muutub ta viljakatel aladel tihedaks padrikuks. Suuri probleeme võib see põhjustada aladel, kus on istutatud uut metsa. Ka võib tihe sarapuu olulisel määral segada küpses metsas raietööde tegemist – tihti tuleb alusmets enne eraldi maha raiuda, kui metsamasinad raiet saavad tegema hakata.

Sarapuu emasõisi ja tolmlivaid isasurbasid võib põõsastelt otsida aprillis

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 10

MÄNNIK

Kvartal 26 eraldis 10

Pindala: 1,3 ha

Jänesekapsa kasvukohatüüp, I boniteet, täius 76 %

Koosseis: 95Ma5Ku:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 102 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 27 m

Esimese rinde tagavara: 339 tm/ha

Teise rinde tagavara: 71 tm/ha

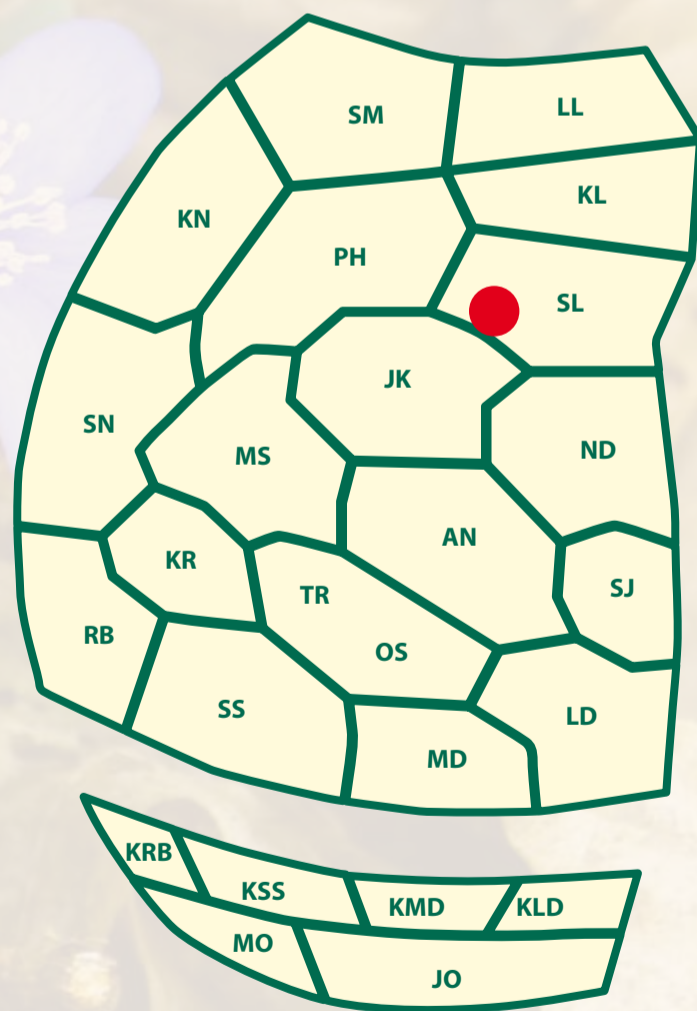
Kokku: 410 tm/ha

Sinililled hakkavad õitsema aprillis

Rada on tõusnud Nava mõhn-oosile, mis on väiksem ja järsemate nõlvadega kui voored ja ei ole nendega päris samasuunaline. Kuigi kasvukohatüüp kuulub endiselt suhteliselt viljakasse laanemetsade tüübirühma, on veerežiim ja mulla koostis ilmselgelt erinevad raja algusosast, mis võimaldab end ka mändidel siin hästi tunda.

Metsakorralduse andmetel on antud eraldisel jänesekapsa kasvukohatüüp, kuid selle rajapunkti vahetus ümbruses on mullaks karbonaatne leostunud muld ja metsatüübiks sini-lille-männik. Tänu 13 000 aastat tagasi siin lasunud jääliustikule ja selle sulamisvetest tekkinud jõgedes kantud setetele, on mullad varieeruvad ja nendel kasvavad metsakooslused kiiresti muutuvad.

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 11

LAGERAIE

Kvartal 26 eraldis 23

Pindala: 2,0 ha

Jänesekapsa kasvukohatüüp

Varem kasvas siin II boniteedi männik vanusega 117 aastat ja kõrgusega 27 m. Kuna asume looduskaitsealal, on lageraielankide suurused piiratud. Nii ei ole ka siin raiutud tervet eraldist, vaid ainult 0,6 ha. Lank raiuti lageraiega 2015. aasta alguses. Langile on jäetud männi säilikipuid, mis peavad tagama elurikkuse säilimise ja seemnepuid, mis aitavad kaasa loodus-

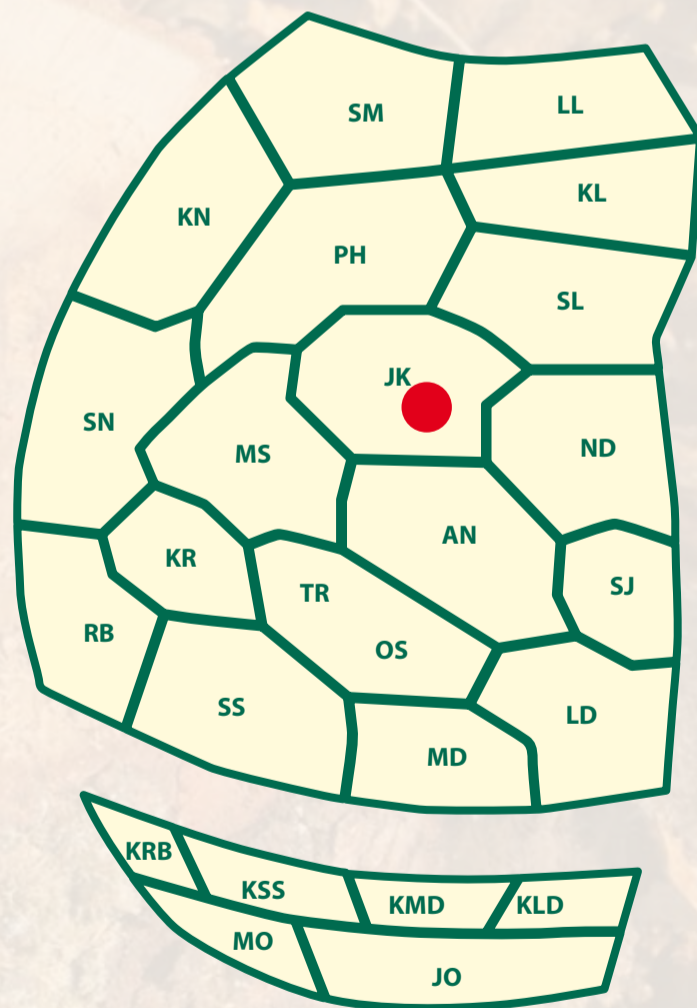

Pöline mänd

liku männiuuenduse tekkele, kuid uuendamise kiirendamiseks on maapind ette valmistatud ketasadraga ja istutatud nii männi paljasjuurseid istikuid kui potitaimi.

Maapinna ettevalmistamiseks kasutatakse masinate abi

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 12

MÄNNIKULTUUR

Kvartal 27 eraldis 4

Pindala: 0,7 ha

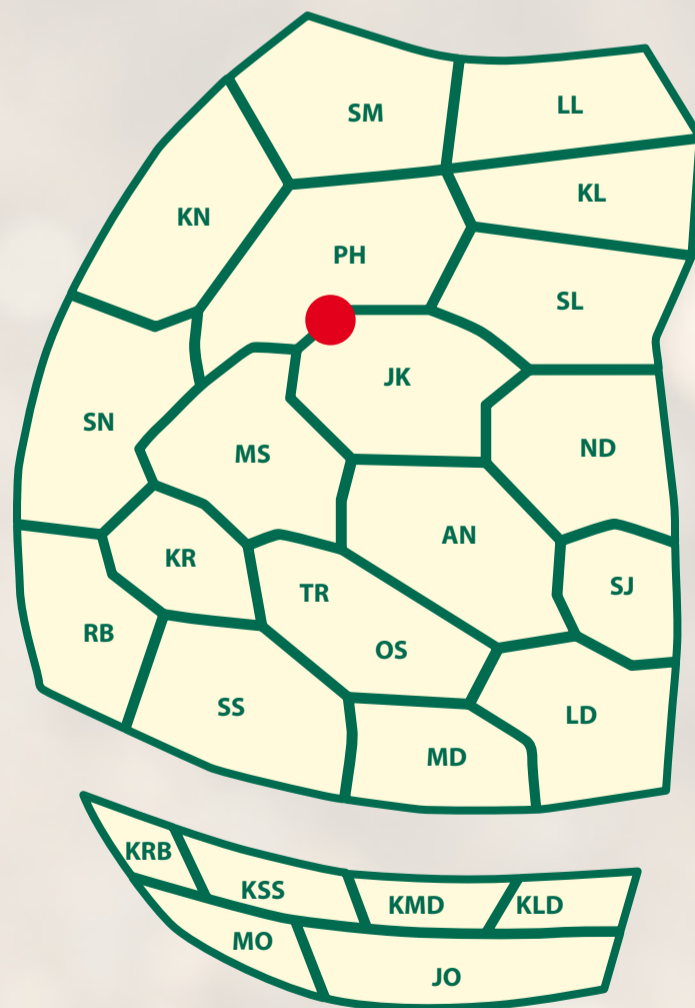
Jänesekapsa-pohla kasvukohatüüp

Rajapunktis kasvanud I boniteedi männik raiuti 97 aastaselt 2012. aastal ja lank uuendati 2013. aasta kevadel männiseemikutega.

Istutamiseks on sobivaim aeg aprilli lõpus

Seaduse kohaselt peab iga metsaomanik hea seisma, et mahavõetud metsa asemele hakkaks õigeaegselt kasvama uus mets. Lihtsaim näib olevat oodata, millal valgusnõudlikud lehtpuud lagedal viljakal alal ise kasvama hakkavad. Kindlam moodus on siiski uut metsa istutada, eriti kui tegemist on vähem viljaka alaga või tahetakse kasvatada okaspuid. Metsa istutamist või külvamist kutsutakse metsakultuuri rajamiseks (sõnast kultiveerima). Istutada saab nii paljasjuurseid kui potitaimi, mille juurekava on mullapallis. Neid istutatakse istutustoruga.

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 13

MÄNNIK

Metsaraietöödel tuleb kasutada turvavarustust ja jälgida tööohutusnõudeid

Erinevatel lankidel on näha nii noort kui vana metsa

Kvartal 25 eraldis 13

Pindala: 1,1 ha

Jänesekapsa-mustika kasvukohatüüp, II boniteet, täius
92 %

Koosseis: 70Ma24Ku3Hb3Ks:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 127 a²⁰¹⁵

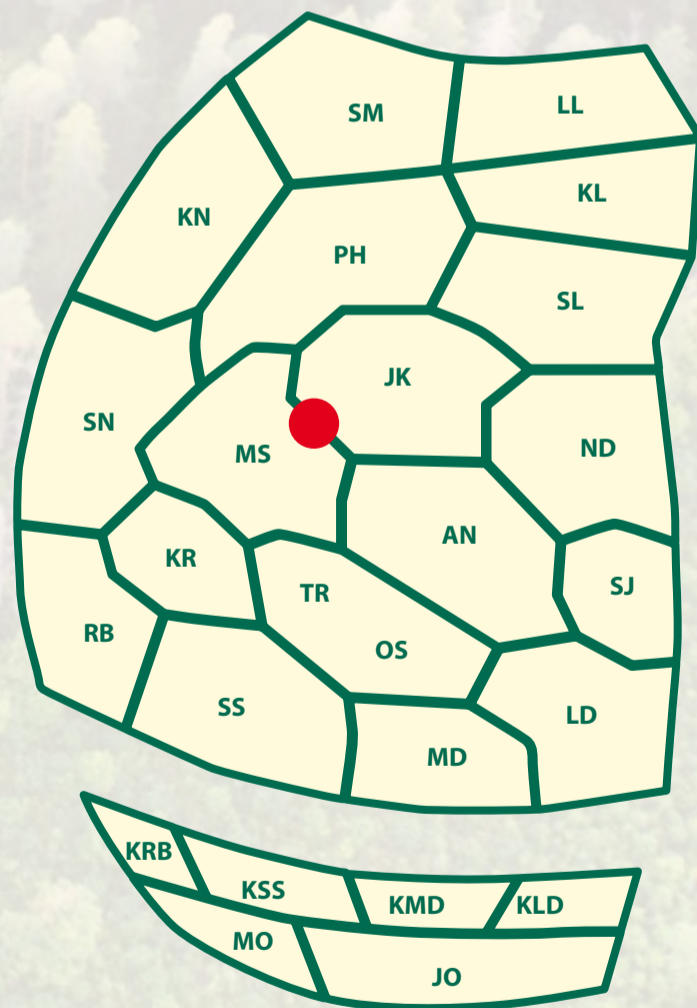
Kõrgus: 28 m

Esimese rinde tagavara: 442 tm/ha

Teise rinde tagavara: 34 tm/ha

Kokku: 476 tm/ha

Rajapunktis on kõrvuti rohkem kui saja aastane puistu ja värske lageraielank, mis sümboliseerib hästi metsakasvatuse lõputut ringi. Metsi raiutakse, siis istutatakse uus mets, seda hooldatakse, kasvatatakse ja kunagi raiutakse jälle. Ürgmetsa, mille kasvamise protsessi poleks inimene kunagi sekkunud, Eestis praktiliselt ei olegi.

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 14

MÄNNIK

Mustikas õitseb mai lõpus

Mustikamarjad saavad valmis juulis, kuid neid võib puhmastelt noppida ka veel septembris

Kvartal 25 eraldis 13

Pindala: 1,1 ha

Jänese kapsa-mustika kasvukohatüüp, II boniteet, täius 92 %

Kooseis: 70Ma24Ku3Hb3Ks:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 127 a²⁰¹⁵

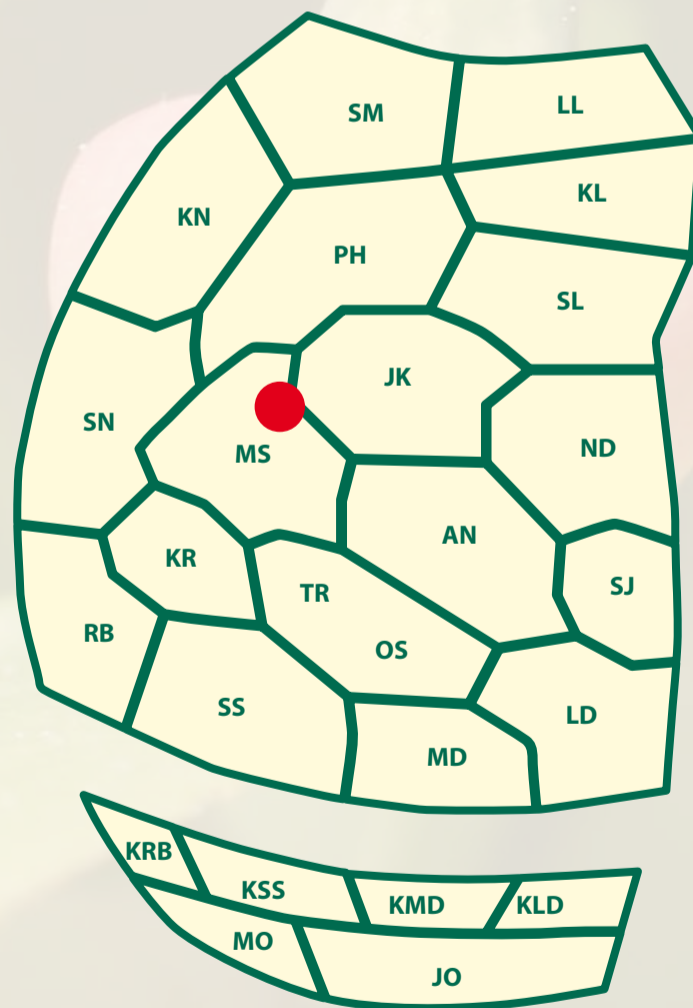
Kõrgus: 28 m

Esimese rinde tagavara: 442 tm/ha

Teise rinde tagavara: 34 tm/ha

Kokku: 476 tm/ha

Tegu on sama eraldisega, mis eelmiseski rajapunktis, tähelepanu tasub aga pöörata kõrvalasuvale kõdusoomännikule (järgmine rajapunkt). Vahemaa kahe rajapunkti vahel on väike, aga metsa erinevus suur. Kuigi vanuselt erinevad need kaks puistut vähe, on puude kõrguste vahe kasvukohast tingitult kümme meetrit.

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 15

KÕDUSOOMÄNNIK

Kvartal 25 eraldis 12

Pindala: 2,6 ha

Mustika-kõdusoo kasvukohatüüp, III boniteet, täius 92 %

Koosseis: 85Ma12Ku3Ks:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 107 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 20 m

Esimese rinde tagavara: 295 tm/ha

Teise rinde tagavara: 31 tm/ha

Kokku: 326 tm/ha

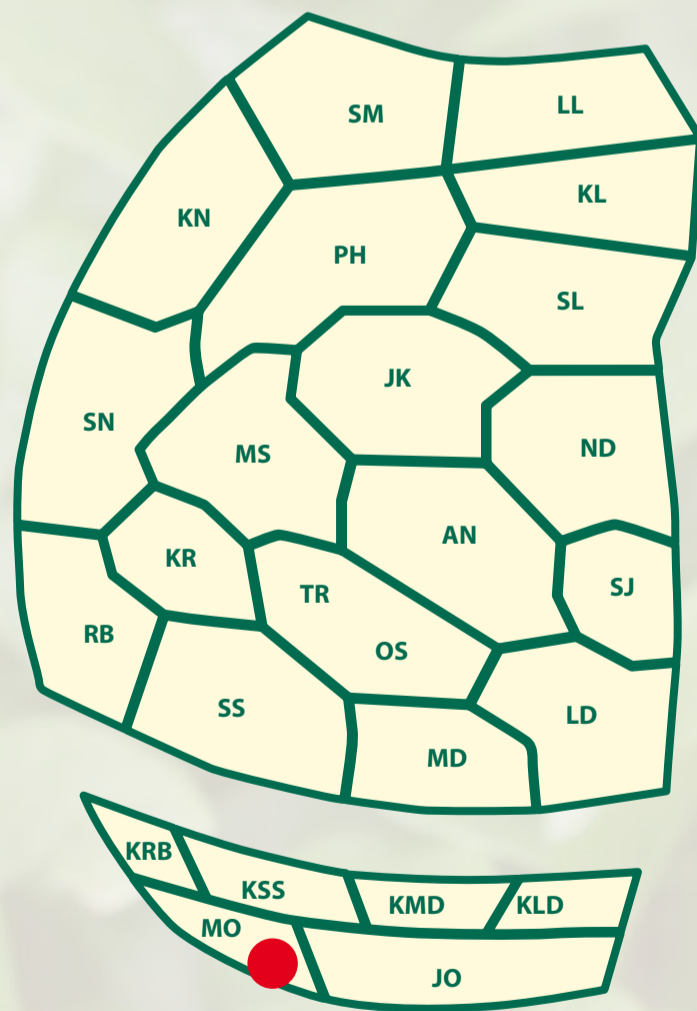

Liigse vee saab metsa alt juhtida ojadesse

Kõdusoometsades on indikaatorliigiks ümaralehine uibuleht

Kõdusoometsad on kujunenud pikaajalise kuivendamise tulemusel. Metsi kuivendatakse kraavidega, mis sageli moodustavad suuri kuivendussüsteeme. Esimese kuivendusjärgse metsapõlvkonna moodustavad männid või kased, mis enamasti kasvasid samas kohas kiduralt juba enne kuivendamist. Järgmises metsapõlvkonnas võib domineerima hakata kuusk. Siin on varasem sookaasik asendunud männikuga. Kõdusoometsade alustaimestik on liigivaene. Maapind on tugevasti künklik, sest kuivenduse tulemusel on maa vajunud.

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 16

LAIALEHINE SALUMETS PÕLISE SAAREGA

Kvartal 25 eraldis 4

Pindala: 2,0 ha

Naadi kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 62 %

Koosseis: 35Hb30Ks20Ku5Ta4Lm3Sa3Pn:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 97 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 31-33 m

Esimese rinde tagavara: 322 tm/ha

Teise rinde tagavara: 16 tm/ha

Kokku: 338 tm/ha

Saare andmed²⁰¹⁵:

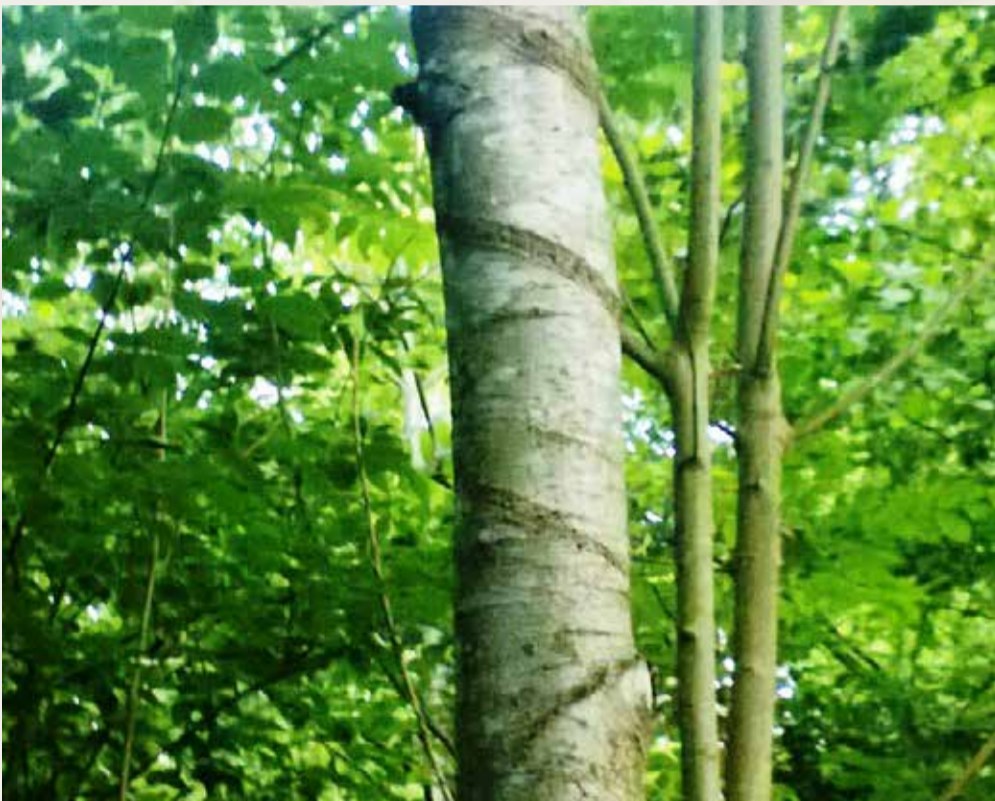
Võra läbimõõt 21,8 m

Tüve ümbermõõt 297 cm

Läbimõõt 1,3 m kõrgusel juurekaelast 95 cm

Kõrgus 33,9 m ja tüvemaht 10,6 tm

Tegu on viljakal alal kasvava lehtmetsaga, kus kasvab ka laialehiseid puuliike (tamm, pärn), mis pole just igapäevane. Kasvamas võib leida ka humalat – ühte kodumaist väentaime, kellel on huvitav eripära – tema osaliselt puituv vars vändub alati paremale. Tegu on endise vääriselupaigaga (VEP), mis kaotas oma vääriselupaiga staatuse pärast seadusemuudatust, mille kohaselt määratletakse vääriselupaiku ainult väljaspool kaitsealasid.

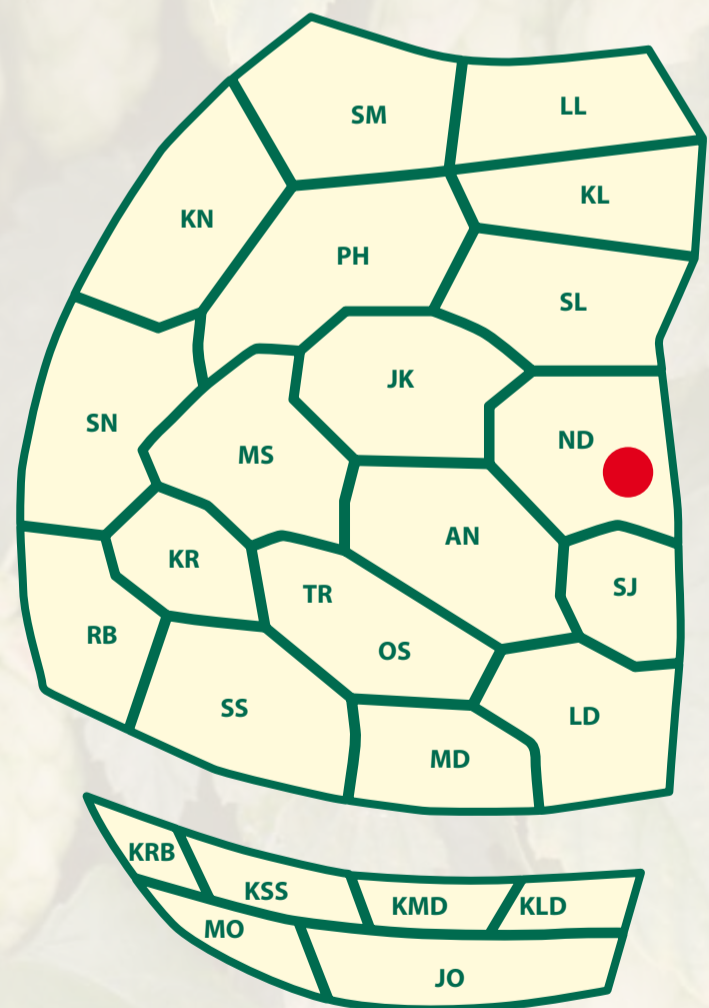
Ümber tüve keerdunud humala varred on jätnud lepa koorele jäljed

Humal vilikondadega e rahvasuus kutsutud „käbidega“

Hariliku humala isasõied

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 17

SUUR HAAB

Kvartal 23 eraldis 37

Pindala: 0,6 ha

Jänese kapsa kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 68 %

Koosseis: 50Ks25Ku15Hb10Ta:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 147 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 34-36 m

Esimese rinde tagavara: 408 tm/ha

Teise rinde tagavara: 83 tm/ha

Kokku: 491 tm/ha

Haava andmed²⁰¹⁵:

Võra läbimõõt 19,5 m

Tüve ümbermõõt 256 cm

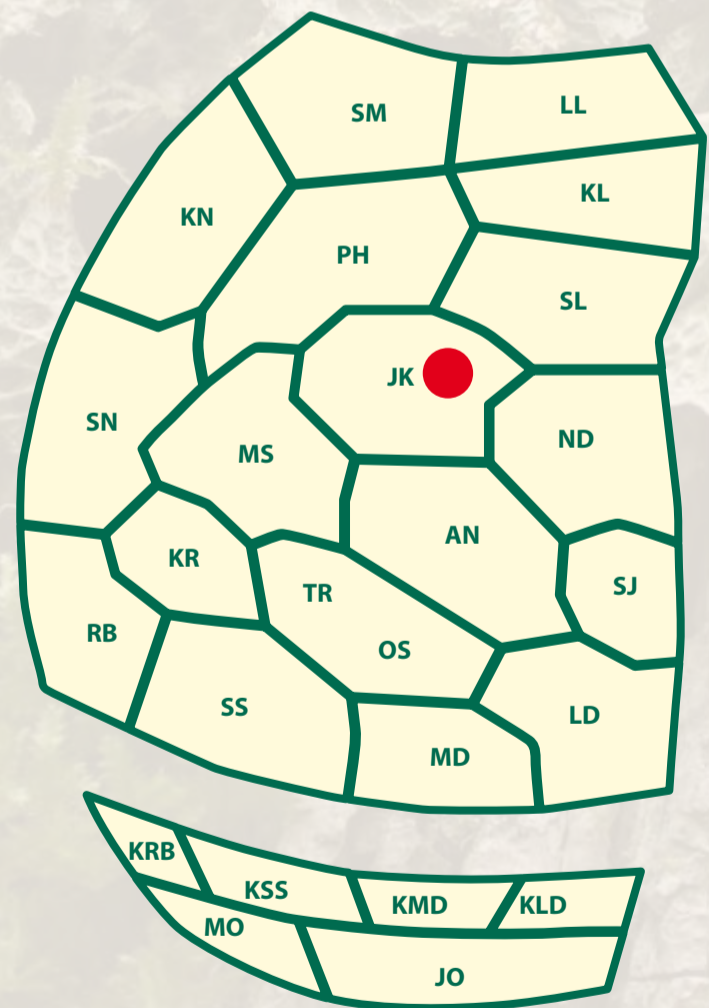
Läbimõõt 1,3 m kõrgusel juurekaelast 81,1 cm

Kõrgus 35,6 m ja **tüvemaht** 8,3 tm

Vääriselupaikadele on tunnusliikideks sammaldest sulgjas õhik ja harilik kopsusamblik

Metsa ilme rajapunkti ümber on üsna hooldamata – palju on kuivanud puid ja lamapuitu. Kuna metsa ei ole siin eriti majandatud, võib vaadelda metsas looduslikult toimuvat väljalangemisprotsessi – puud vananevad, haigestuvad, surevad ja kukuvad tuule mõjul ümber. Ka siin oli kunagi vääriselupaik, mis oli seotud just tormikahjustustega (veel selle sajandi alguses võis siin leida sammaldunud haavatüvesid, mis olid jäänud 1967. aastal möllanud niinimetatud sajandi tormist. Muide, see näitab, kui vastupidav lagundajatele on haavapuit).

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 18

SULGLOHK

Kvartal 23 eraldis 17

Pindala: 1,2 ha

Jänsekapsa kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 78 %

Koosseis: 55Ks23Ku20Hb2Ta:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 72 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 27-28 m

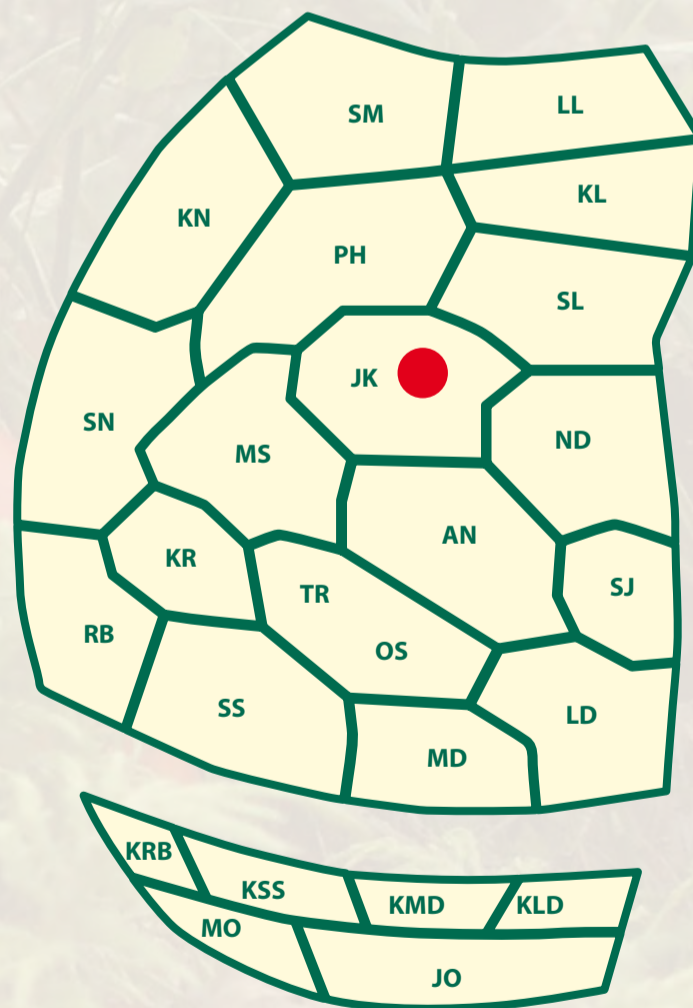
Esimese rinde tagavara: 366 tm/ha

Teise rinde tagavara: 57 tm/ha

Kokku: 423 tm/ha

Mets, mis rajapunkti ümbruses kasvab, on vanuselt raieküps. Majandatavas metsas tähendab see seda, et uuendusraiega ei tohiks kaua oodata, sest nii lehtpuude kui kuuskede puhul suureneb vanuse kasvades haiguste ja mädanike oht, mis puidu väärtust kiiresti kahandavad. Meie oludes on pikaealine vaid mänd.

Kasest saab teha nii spooni kui vineeri, nii on kask lisaks paberitööstusele tooraineks ka mööbli- ja viimistlusmaterjalitööstusele.

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 19

LEHTPUUPUISTUD

Kvartal 23 eraldis 12

Pindala: 1,3 ha

Jänsekapsa kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 82 %

Koosseis: 70Ks20Hb10Ku:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 72 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 30-31 m

Esimese rinde tagavara: 391 tm/ha

Teise rinde tagavara: 89 tm/ha

Kokku: 480 tm/ha

Vasakul eraldis 11

Pindala: 0,2 ha

Naadi kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 83 %

Koosseis: 90Hb10Ks:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 67 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 30 m

Esimese rinde tagavara: 420 tm/ha

Teise rinde tagavara: 5 tm/ha

Kokku: 425 tm/ha

Vasakul edasi eraldis 7

Pindala: 0,3 ha

Naadi kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 63 %

Koosseis: 75Hb22Ks3Sa:100Ku

Kaalutud keskmine vanus: 67 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 28 m

Esimese rinde tagavara: 270 tm/ha

Teise rinde tagavara: 7 tm/ha

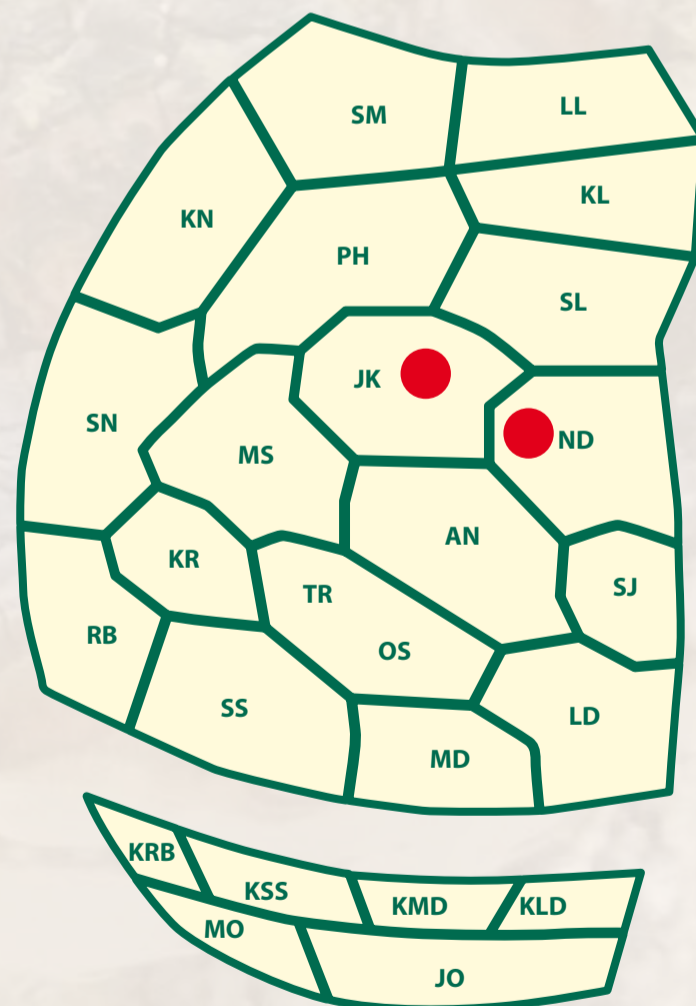
Kokku: 277 tm/ha

Rajast vasakule jäävad haavikud, mis on samuti raieküpsed. Kuna kõik küpsed haavad on enamasti nakatunud puitu lagundava haavataelikuga, tuleb haavikuid majandatavates metsades õigel ajal raiuda. Samas tuleb teatud aladel kindlasti vanu haavikuid ka kaitsta ja säilitada, et hoida elupaiku, mis muidu kaoks, sest haava pehme ja tihti mädanikust lagundatud puit sobib hästi kõigile õõnespesitsejatele pesaõõnsuste tegemiseks.

Haab on hea paberipuu, ka tuletikke tehti peamiselt haavast. Kuna haab juhib soojust halvasti, kasutatakse haavalauda traditsiooniliselt ka saunalavade tegemisel. Haab on hea paberipuu, ka tuletikke tehti peamiselt haavast. Kuna haab juhib soojust halvasti, kasutatakse haavalauda traditsiooniliselt ka saunalavade tegemisel.

Haavataelik on väga sage seen haabadel, ta tekitab puu tüves südamemädanikku

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 20

KESKEALINE KAASIK

Kvartal 21 eraldis 24

Pindala: 3,1 ha

Naadi kasvukohatüüp, Ia boniteet, täius 68 %

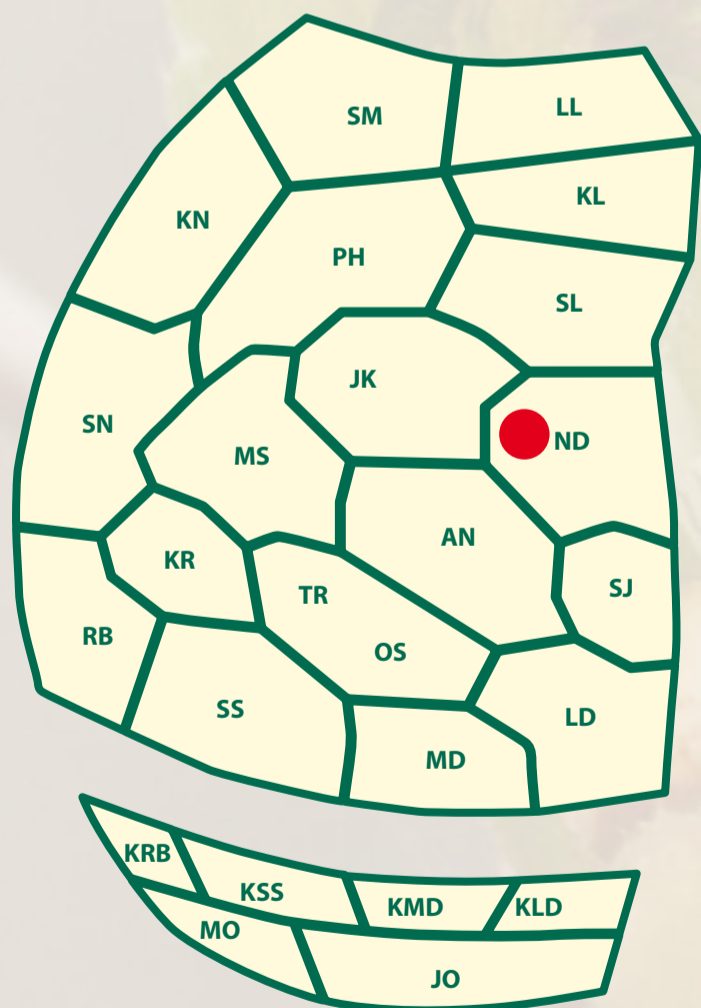
Koosseis: 80Ks10Ku5Sa3Lv2Ta

Kaalutud keskmine vanus: 22 a²⁰¹⁵

Kõrgus: 12 m

Esimese rinde tagavara: 79 tm/ha

Korduvalt hooldatud kaasikus toimus viimane hooldusraie 2014 sügisel. Erinevalt rajapunktist 6 ei ole siin puid laasitud, vaid oksad on looduslikult laasunud tänu sellele, et noores eas kasvas kaasik tihedana. Valgusnõudlikul liigil, nagu kask seda on, kuivavad tihedalt kasvades alumised oksad ja kukuvad lõpuks küljest. Hiljem on kaasikut hõrendatud, antud puudele valgust ja ruumi kasvada, mille tagajärjel on tüved ilusti kosunud. Hooldamise käigus on säilitatud tihedam kuusetukake ja vanad tammed, mis lisavad elurikkust.

Arukase isasurvad moodustuvad eelmisel sügisel ja levitavad õietolmu mai alguses

Arukase emasurvad moodustuvad enne lehtede puhkemist, õitsemine toimub mais ja viljad valmivad juuli lõpuks

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Rajapunkt nr 21

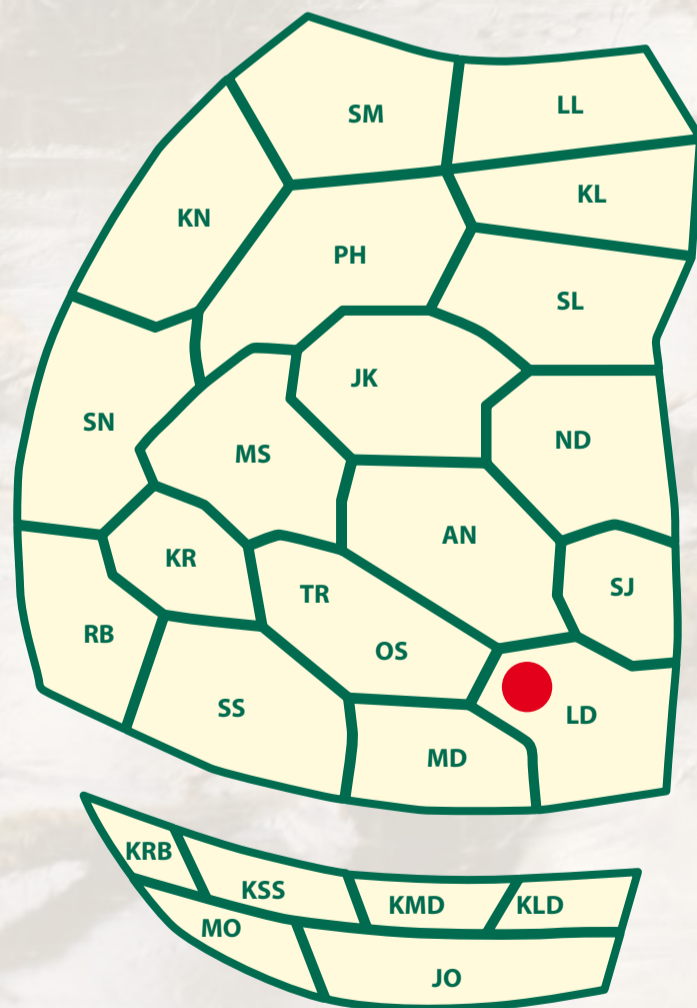
LODU

Lodu tunneb ära kõrgete käänumätaste ja kevadiste üleujutuste järgi

Lodu on kõrge liikuva põhjaveega ja regulaarselt üleujutatud viljakas kasvukoht. Kõigile puudele selline koht ei sobi, aga must lepp ehk sanglepp tunneb end sellises kasvukohas hästi. Ka saar saab hakkama, kuigi otse keset lodu eelistab saar siiski mitte kasvada. Niiske ja viljakas pinnas pakub palju toitumisvõimalusi just metssigadele ja nii võib sihil ja lodu ümbruses näha ka metssigade tegutsemisjälgi.

Rajapunkt nr 22

VÕÕRPUULIIGID

Lehise emaskäbid ootavad mai alguses isaskäbidelt tolmuteri

Hariliku ebatsuuga emaskäbi kattesoomused meenutavad hiire sabasid

Kvartal 21 eraldis 12

Pindala: 0,3 ha

Naadi kasvukohatüüp, I boniteet, täius 86,7 %

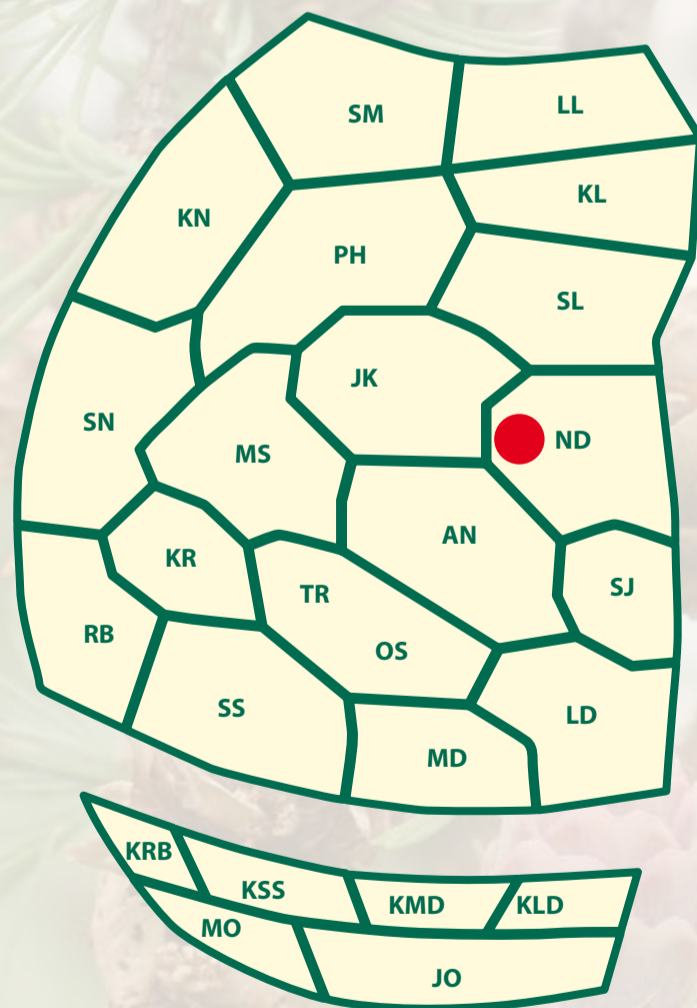
Koosseis: 25Ta25Kp20Lh10Ts10Sa5Lm5Ku

Kaalutud keskmine vanus: 57 a²⁰¹⁵,

Kõrgus: 19-24 m

Esimese rinde tagavara: 320 tm/ha

Selles rajapunktis kasvav mitmekesise koosseisuga võõrpuuliike (ebatsuugad ja lehised) sisaldav puistu ei ole meie oludes looduslik nähtus. Et looduslikku tasakaalu mitte rikkuda, reguleeritakse seadusega, milliseid võõrpuuliike tohib Eestis üldse metsas kasvatada. Lisaks võõrpuuliikidele kasvab siin ka üsna haruldane künnapuu koos oma lähisugulase jalakaga.

LUUA METSANDUSKOOL
metsandus aiandus turism

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS